

Samfelagsins . . .

Frh. av 1. síðu.

11. apríl 1953 verður sagt í Sosialinum í samband við verkfallið:
»Samhaldið millum fiskimenn tyktist ongantíð at hava verið dyggari enn nú, og ivaleyst verða teir at vinna sigurin at enda.«

Tað stundar móti 19. apríl.

Leygardagin 18. apríl 1953 hevur Danbjörg grein í Sosialinum. Har sigur hann millum annað:

»Reiðararnir hava havt fund og hava samtykt at biðja fiskimenn um at fara at fiska fyri teir somu sáttmálar, sum vóru í gildi í 1953.«

»... men nú er alt øðvís, og tað er javnlaga versnað ár undan ári, inntil 1952, ið var tað ringasta árið av øllum.«

»Hava reiðarar einki annað at bjóða fiskimonnum uttan tað, at fara fyri teir sáttmálar, ið vóru í gildi í 1952, so verða skipini liggjandi.«

19. apríl 1953.

Sunnudagin 19. apríl 1953 man til allar tíðir fara at standa sum størsti sorgardagur í fiskimannasögu Føroya. Fiskimenn stóðu nærur 100 pst. samdir. 3 vikur frammanundan hövdu teir sagt, at teir hildu fast um aðalkrøv síni: bruttosáttmálar fyri allar veiðihættir. Men hvat hendi? Móti allari demokratiskari manngongd gav Erlendur eftir. Slepti fiskimenn upp á fjall. Sveik øll givin lyfti og noktaði at siga sína stöðu.

Størsta og frekasta svikið í hesum sáttmála er grein 18, fest á blað av Erlendi Paturssyni sjálvum. Henda svikagreinin sigur:

»... VERÐA ALLIR SÁTTMÁLAR MILLUM FELØGINI GÁLDANDI TIL 1. JANUAR 1955 ELLA TIL NÝGGIR SÁTTMÁLAR KOMA Í GILDI.«

Hetta er hin størsta og ræðuligasta svikagerð, ið nakrantíð er gjörd móti Føroya fiskimonnum, Føroya fólki og Føroya landi.

Um henda sáttmála, ið Erlendur lovpriðaði í 14. sept. í somu viku, sigur hann millum annað:

¾ AV ØLLUM FØROYA FISKIMONNUM VUNNU ØLL SÍNI VERKFAHLLSKRØV ...«

At hetta var lygn, visti Erlendur ivaleyst sjálvur, men hann royndi at sleppa sær undan ábyrgdini við at blaka mæld í eyguni á fiskimonnum.

Men hvør einasti fiskimaður og tá fyrst og fremst teir *¾ av Føroya fiskimonnum* komu skjótt at ásanna, at so ringum sáttmála hövdu Føroya fiskimenn ongantíð siglt undir áður.

Á fiskimannafundinum í Havn í vár ásannaði Erlendur henda veruleika við hesum orðum:

»ØKONOMISKT VARÐ EINKI VUNNIÐ!«

Men hevði so frætt mannsevnir var í Erlendi, at hann hevði fylgt sínum egnu boðorðum frá 20. mars til fiskimenn, har sagt verður:

»AVGERÐIN LIGGUR NÚ Í TYKKARA HONDUM«

so vildi óivað verið annarleidis vordíð, men tað vildi hann ikki. Nei, MEG og MÍNI orð skulu tit *»blýtrælir«* akta. EG eri hin lærdi maðurin, EG eri bóndasonurin úr Kirkjubø. MÍNI avgerð verða tit at lúta fyri.

Nakað annað mátti Erlendur ásanna!

Annar táttur í stríðnum.

Fylgjurnar av 19. apríl sáttmálanum máttu einaferð koma.

Nú galt fyri Erlend at sleppa burtur úr teimum sum best.

Erlendur var ivaleysur í, at fiskimenn, ið als ikki hövdu givið sítt samtykki til 19. apríl sáttmálan, neyvan vildu leggja aftur til havs.

Hann segði tí við seg sjálván:

Eitt ORÐ er ikki eitt orð, ein maður er IKKI ein maður.«

Hesin maðurin við hesi stóru og tungu ábyrgdini himpraðist tí ikki við at bróta tann sáttmála, hann sjálvur hevði undirritað. 19. apríl í 1953 hevði hann hátíðarliga undirskrivað, at sáttmálin skuldi vera galdandi til 1. JANUAR 1955 ella til víðari.

Longu fyrst í februar mánaða í 1954 breyt hesin sami maður sítt orð, setti alt rættferðarsinni til viks, legði vertin í, um hansara sgna navn var at finna undir eini hátíðarligari vátan um, at *»HESIN SÁTTMÁLI VERÐUR GÁLDANDI TIL 1. JANUAR 1955, ELLA TIL ANNAR SÁTTMÁLI KEMUR Í GILDI.«*

Fiskimenn hvørki kunnu ella vilja liva fyri hungurslön, men veruliga hevði hesin maðurin við síni egnu undirskrift stongt allar hurðar fyri og beinleiðis forðað fiskimonnum at krevja rættvísa lön fyri sítt arbeiði, so ikki konur og börn svöltuðu í hel.

At hesin maður var í stórari knípu, er øllum greitt.

Hann sá fiskimannafjöldina fyri sær hevja seg sum eitt hav, sum ein øgiligan brotasjógv, ið snøggliga vildi köva og kvala hann og hansara politiska harkalið.

Ti breyt hann givin lyfti, undirskriftir og annað tilíkt.

Einsamallur verður hann at bera ábyrgdina fyri teimum landsólukkinum, ið skolað hava inn yvir landið, orsakað av, at hann ikki var mentur og førur fyri at føra fiskimannafjöldina fram til sigur, tá ið tað av sonnum ástóð.

Ein kundi tessvegna spurt: er maðurin ørur?

Við at kanna spurningin at botni, haldi eg, at skilaloysið og ábyrgdarloysið hjá hesum manni er so stórt, at hann sjálvkravdur í samfelagsins tænestu átti at latið seg »mentalundirsøkt«, so Føroya fólk kann verða fullvissað um, um tað eru »sálarligir veikleikar« ella beinleiðis politiskur óreinskapur, ið býr aftanfyrri hetta fantastiska hasardspælið við Føroya fiskimonnum og føroyska samfelagnum.

Áskoðari.

Grót og skervur.

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu verða goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað.

Bílastjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmann fyri kommununa.

Fredbiar sóknar kommunu

Føroya Bjór

ØL- og MINERALVATNSVIRKI

Máltráð 4

FØROYA PILSNAR

EKTA MALTØL

Citrón sodavatu
 Appelsin limonada
 Hindber limonada
 Jerøber limonada
 Vanillie limonada
 Appolinaris

EINAR WAAG, Klakksvík

Skipafelagið Føroyar

Telefon 1225

Tórshavn

FÆRØSK MARGARINE

VITA No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

TRYGGINGARSAMBANDIÐ

FØROYAR

Føroya Kriggstrygging. telf. 1086

Føroya Sjóvátrygging. telf. 1086

Føroya Brunatrygging. telf. 1089

Føroya Vanlukkutrygging telf. 1721

Vit tryggja:

Bátar - skip - vøru - hús - inabúgv - ferðagóðs bilar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging -